

Priopćenje za medije

Luxembourg, 23. svibnja 2022.

Uvrštavanje relevantnih subjekata na crnu listu radi zaštite sredstava EU-a protiv prijevара nije dovoljno česta praksa

Uvrštavanje na crnu listu radi sprječavanja isplate sredstava EU-a pojedincima, poduzećima ili javnim organizacijama koji su uključeni u nezakonite radnje kao što su prijevare i korupcija praksa je koja se ne primjenjuje djelotvorno. Europska komisija uvrstila je vrlo malo subjekata na crnu listu jer u postupcima za utvrđivanje onih kojima bi trebalo biti onemogućeno podnošenje zahtjeva za financijsku potporu EU-a postoje određeni nedostaci. Nadalje, države članice, iako u njima nastaje većina rashoda EU-a, nisu obvezne uspostaviti sustave crnih lista kao takve i imaju različite pristupe zaštiti financijskih interesa EU-a. Tim nizom nesustavnih postupaka za isključenje rizičnih subjekata umanjuje se sveukupna djelotvornost uvrštavanja na crnu listu i dolazi do neujednačene zaštite proračuna EU-a u državama članicama.

Crna lista (ili isključenje) jedan je od ključnih alata kojim se vlasti i međunarodne organizacije koriste da bi zaštitile svoje financije. Komisija od 2016. primjenjuje sustav ranog otkrivanja i isključenja (EDES), jedini sustav za isključenje subjekata na razini EU-a, s pomoću kojega upozorava osobe odgovorne za odobravanje rashoda kojima Komisija upravlja izravno ili u suradnji s partnerima na rizične fizičke i pravne osobe. EDES se ne primjenjuje u područjima kao što su poljoprivreda i kohezija, koja su pod podijeljenim upravljanjem Komisije i država članica i za koja se izdvaja većina proračunskih sredstava EU-a.

„Uvrštavanjem na crnu listu može se zajamčiti da sredstva EU-a ne dospiju u pogrešne ruke, ali ta se praksa ne primjenjuje djelotvorno jer na razinama EU-a i država članica postoji niz različitih pristupa isključenju rizičnih subjekata”, izjavila je Helga Berger, članica Suda zadužena za ovu reviziju. „S druge strane, relevantni podatci ili nisu dostupni, ili se ne upotrebljavaju pri sastavljanju crne liste EU-a, čime se umanjuje njezina korisnost i destimulativni učinak. Određeni sustav naprosto je dobar koliko i informacije koje se u njega unose”, dodala je.

Revizori su utvrdili da EDES raspolaže pouzdanim postupcima donošenja odluka i uključuje širok raspon situacija u kojima bi određeni subjekti trebali biti isključeni. Međutim, od 448 subjekata koji su se na kraju 2020. nalazili na crnoj listi EU-a svi su osim njih 18 isključeni zbog stečaja, što znači da je ionako malo vjerojatno da će ponovno zatražiti financijska sredstva EU-a, dok su zbog prijevare i korupcije isključena samo dva subjekta. Prema navodima revizora ta niska stopa uvrštavanja na crnu listu posljedica je nedostataka u postupcima za utvrđivanje subjekata koji se nalaze u nekoj od situacija za isključenje. Konkretno, odgovornost za isključenje relevantnih subjekata nije na jednoj, središnjoj službi unutar Komisije. Službe Komisije također su suočene s

U ovom priopćenju za medije iznesene su glavne poruke tematskog izvješća Europskog revizorskog suda. Cjeloviti tekst izvješća dostupan je na eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

pravnim i tehničkim poteškoćama u pristupu podacima država članica, kao što su poslovni registri i kaznene evidencije, na koje se često moraju oslanjati jer ne postoje registri ili evidencije na razini cijelog EU-a. No čak i kada na razini EU-a postoje relevantni podatci, primjerice oni o istragama prijevара, ti se podatci ne upotrebljavaju ili nisu iskoristivi. Nadalje, Komisija se previše oslanja na tvrdnje strana koje podnose zahtjeve za dodjelu bespovratnih sredstava ili nude usluge – ako izjave da nisu ni u jednoj od situacija za isključenje, Komisija jednostavno prihvaća njihove navode i ne provodi sigurnosne provjere. Prema mišljenju revizora time se umanjuje vjerojatnost da se već prije potpisivanja ugovora utvrdi da je relevantni subjekt u jednoj od situacija za isključenje i potkopava se glavni razlog zbog kojeg je takav preventivni sustav uopće uveden.

U slučajevima u kojima Komisija neizravno upravlja rashodima EU-a provedbeni su partneri prijavili mali broj subjekata u jednoj od situacija za isključenje, ponajviše zbog sličnih problema kao i u izravnom upravljanju. Kad je riječ o područjima kojima Komisija podijeljeno upravlja s državama članicama, mišljenje je revizora da se trenutačno primjenjuje niz različitih pravnih obveza povezanih s isključenjem, što nije djelotvorna osnova za primjenu isključenja radi zaštite proračuna EU-a. Također, ne postoji mehanizam za isključenje na razini EU-a i manjak dosljednosti u državama članicama znači da se prema drugim subjektima u sličnim situacijama može postupiti različito. Revizori preporučuju da se primjena EDES-a proširi i na sredstva kojima upravljaju države članice i da se opsegom subjekata koji bi se možda trebali isključiti obuhvate i povezana društva te stvarni vlasnici. Preporučuju i bolju uporabu podataka i digitalnih alata.

Kontekst

U skladu s pravom EU-a Komisija, njezini partneri i tijela država članica imaju obvezu zaštite proračuna EU-a od prijevара i nepravilnosti. Uvrštavanjem na crnu listu organizacijama se pomaže izbjeći sklapanje financijskih sporazuma s nepouzdanim subjektima koji podnose zahtjeve za bespovratna sredstva ili nude usluge. Komisija upravlja jednom četvrtinom rashoda EU-a samostalno ili s partnerima, kao što je Europska investicijska banka, a ostalim trima četvrtinama u suradnji s državama članicama. EU je 2020. na temelju financijskih sporazuma isplatio poljoprivrednicima, istraživačima, komercijalnim poduzećima, nevladinim organizacijama i drugima otprilike 150 milijardi eura. U usporedbi sa saveznom vladom SAD-a i Svjetskom bankom EU isključuje vrlo mali broj subjekata. Nijedna od zemalja obuhvaćenih ovom revizijom (Estonija, Italija, Poljska, Portugal) nije uspostavila potpuno funkcionalan sustav isključenja u vezi s financijskim sredstvima EU-a.

Tematsko izvješće 11/2022 – „Zaštita proračuna EU-a – potrebno je poboljšati upotrebu ‘crne liste’” dostupno je na internetskim stranicama Suda (eca.europa.eu). Preporukama iz ove revizije nastoji se pomoći zakonodavcima EU-a u ažuriranju njegovih financijskih pravila, što je postupak koji je trenutačno u tijeku.

Kontakt za medije

Služba Suda za odnose s medijima: press@eca.europa.eu

- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu – M: (+352) 621 552 224
- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu – M: (+352) 691 551 502
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – M: (+352) 691 553 547